

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Aan de Voorzitter van de
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
Den Haag

Directie Veiligheidsbeleid
Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20061
Nederland
www.rijksoverheid.nl

Onze Referentie
DVB/CV-323/12

Uw Referentie
32623-76

Datum 19 december 2012
Betreft Beantwoording vragen vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over
Patriot brieven

Hierbij bieden wij u de antwoorden aan op de vragen van de vaste commissie voor
Buitenlandse Zaken over de Patriot-brieven van 7 en 18 december 2012. Deze
vragen werden ingezonden op 19 december 2012 met kenmerk 32.623 nr. 76.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

De Minister van Defensie

Frans Timmermans

J.A. Hennis-Plasschaert

Antwoorden van Frans Timmermans, Minister van Buitenlandse Zaken, en J.A. Hennis-Plasschaert op feitelijke vragen van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken over de Patriot brieven d.d. 7 en 18 december.

Vraag 1

Mag uit de woorden van de kamerbrief 'het effectieve bereik van de Nederlandse Patriot-raketten is beperkt tot Turks grondgebied' worden afgeleid dat geen enkele Patriot-raket op Syrisch grondgebied neerkomt?

Antwoord

Ja. De afstand tot aan de grens met Syrië is groter dan het effectieve bereik van Patriot. Onderscheppingen vinden plaats binnen het Turkse luchtruim. Na een onderschepping zullen restdelen van de Patriot raket terugvallen op Turks grondgebied. Indien een Patriot zijn doel mist, wordt een automatisch zelfvernietigingscommando gegenereerd waardoor ook in dit geval geen Patriot op het Syrische grondgebied neerkomt.

Vraag 2

Kunt u ingaan op de besluitvorming in Duitsland en de Verenigde Staten waar de besluitvorming over de inzet van Patriots al is afgerond? In hoeverre leidt de besluitvorming in Nederland tot onduidelijkheid tussen de bevoegdheden van de Kamer en die van het kabinet?

Antwoord

In Duitsland heeft de Bondsdag formeel instemmingsrecht bij de uitzending van de krijgsmacht. Instemming is verkregen, waarmee de nationale besluitvormingsprocedure is voltooid. In de Verenigde Staten heeft de president de exclusieve bevoegdheid om te besluiten over inzet van de krijgsmacht. In Nederland besluit het kabinet over de inzet van de krijgsmacht en informeert het vervolgens het parlement hierover.

Vragen 3, 5

Vraag 3

Kunt u een overzicht geven van alle geweldsincidenten op Turks grondgebied sinds begin oktober, waarbij het Syrische leger volgens u betrokken was?

Vraag 5

In hoeverre kan met zekerheid worden gesteld dat bij de geweldsincidenten sinds begin oktober op de grens tussen Turkije en Syrië uitsluitend het regime van Assad verantwoordelijk was in plaats van de andere strijdende partijen?

Antwoord

Er heeft, voor zover bekend, in oktober 2012 één incident plaatsgevonden waarbij Syrische troepen mortieren of granaten op een vluchtelingenkamp in Turkije hebben afgevuurd.

Vraag 4

Wat is uw reactie op de opmerking van generaal Mark Hertling (commandant US Army in Europa), die eind oktober aangaf dat de VS er niet zeker van is of deze granaten van het Syrische leger afkomstig zijn, van rebellen die Turkije in het conflict willen trekken, of van de Koerdische PKK?

Antwoord

De Syrische strijdkrachten hebben aangaande dit incident in oktober 2012 verklaard dat de granaten niet van hen afkomstig waren, maar van Syrische rebellengroepen. De VN Veiligheidsraad heeft het Syrische geweld unaniem veroordeeld.

Vraag 6

Is bij aanvallen op de Turkse grensdorpen NAVO-munitie is gebruikt? Welke strijdende groepen gebruiken NAVO-munitie?

Antwoord

Hierover is ons niets bekend. Gewapende strijdgroepen beschikken over veel soorten kleinkaliberwapens, waaronder westerse.

Vragen 7, 8

Vraag 7

In hoeverre geeft de Turkse krijgsmacht actief militaire ondersteuning aan de Syrische rebellen?

Vraag 8

In hoeverre vecht de Turkse krijgsmacht zelf lokaal mee met de Syrische rebellen tegen het Syrische leger?

Antwoord

Over steun van de Turkse krijgsmacht aan Syrische rebellen is ons niets bekend.

Vraag 9

Heeft de Turkse regering aangeboden om een deel van de kosten (42 miljoen) voor eigen rekening te nemen?

Antwoord

Turkije heeft aangeboden om als gastland voor steun te zorgen. Het overleg over de exacte invulling hiervan loopt nog. Binnen de begroting van 42 miljoen euro zitten componenten die mogelijk worden afgedekt door Turkse ondersteuning.

Vraag 10

Welke specifieke bondgenootschappelijke verplichtingen heeft Nederland als door een andere NAVO-lidstaat beroep wordt gedaan op artikel 4 van de NAVO?

Antwoord

Artikel 4 bepaalt dat wanneer naar de mening van een van de bondgenoten de territoriale onschendbaarheid, politieke onafhankelijkheid of veiligheid van een der bondgenoten wordt bedreigd, onderling overleg zal plaatsvinden.

Vragen 11, 60

Vraag 11

Welke afspraken zijn er binnen de NAVO gemaakt na 2013? Kan de minister uitsluiten dat Nederland langer dan twaalf maanden aanwezig blijft in Turkije? Draait Nederland wederom voor de enorme kosten op als de Patriots na 2013 operationeel blijven in Turkije?

Vraag 60

Op basis waarvan wordt na twaalf maanden al dan niet besloten de Patriots langer in Turkije te stationeren?

Antwoord

Het NAVO-besluit dat betrekking heeft op versterking van de Turkse luchtverdedigingscapaciteiten binnen het kader van het NAVO Geïntegreerde Lucht Verdedigingssysteem is voor onbepaalde duur. De Noord-Atlantische Raad zal regelmatig op basis van de rapportages van SACEUR de situatie en de inzet van de Patriots beoordelen. Het kabinetsbesluit betreft de inzet voor de periode van een jaar.

Vraag 12

Welke voortgang kan er gemeld worden op het gebied van samenwerking met de Duitsers en Amerikanen op het gebied van strategisch transport en reservedelen?

Antwoord

Nederland en Duitsland hebben de intentie om samen te werken op het gebied van strategisch transport, zowel tijdens de repatriëring als tijdens de instandhouding. Momenteel loopt de aanbestedingsprocedure voor een transportschip voor Nederland. Het materieel van Duitsland en Nederland past niet op één schip. Mogelijk zal een Nederlands element met het Duitse schip worden verplaatst of een Duits element met het Nederlandse schip. Over samenwerking met de Amerikanen worden nog gesprekken gevoerd.

Nederland werkt op het gebied van de logistieke ondersteuning voor de Patriot systemen samen met overige gebruikers in Europa, waaronder Duitsland. De NATO *Support Agency* (NSPA) speelt een actieve rol in voorraadmanagement, verwerving van reservedelen, onderhoud, engineering en voor onderlinge uitwisseling van onderdelen in noodsituaties. Dit is ook tijdens deze missie van toepassing.

Vraag 13

In hoeverre is een Patriot in staat om een mortiergranaat of een korteafstandsraket uit de lucht te schieten?

Antwoord

Het Patriot-systeem kan geen mortieren of raketten met een dracht tot enkele kilometers onderscheppen.

Vragen 14, 128, 129, 178

Vraag 14

Is er in het kostenplaatje rekening gehouden met daadwerkelijke onderschepping door een Patriot-raket? Klopt het dat een Patriot-raket 2,5 miljoen euro per stuk kost? Hoeveel gelanceerde Patriots zijn meegenomen in het budget voor 2013?

Vraag 128

Wat zijn de kosten van het afschieten van één Patriot-raket? Maken die kosten onderdeel uit van de geschatte 42 miljoen euro?

Vraag 129

Kunt u aangeven ten laste van welke ministeriële begroting deze uitzending zal plaatsvinden?

Vraag 178

De kosten van 42 mln euro zijn additioneel, welke andere kosten zijn gemoeid met de inzet van de Patriotraketten? En komen deze kosten uit de Defensiebegroting?

Antwoord

De vervangingsprijs van een Patriot PAC-3 raket is maximaal USD 4,5 miljoen. In de raming van de missie is geen rekening gehouden met het munitieverbruik.

Alle additionele uitgaven worden in 2013 gefinancierd vanuit de HGIS-voorziening crisisbeheersingsoperaties uit de defensiebegroting.

Vragen 15, 57

Vraag 15

In hoeverre is de ontplooiing van Patriots in Turkije veel meer van politiekpsychologische betekenis en is militaire nut en noodzaak feitelijk erg gering?

Vraag 57

Beschikt het Turkse leger naar uw inschatting over onvoldoende middelen om zich tegen de niet acute dreiging vanuit Syrië te beschermen?

Antwoord

Nederland deelt de bezorgdheid van de Turkse regering over de veiligheid van de bevolking en het grondgebied als gevolg van het conflict in Syrië en geeft als uitdrukking van bondgenootschappelijke solidariteit gehoor aan het Turkse verzoek.

Het Turkse verzoek betreft de ontplooiing van Patriots, een systeem waar het land zelf niet over beschikt.

Vraag 16

Wat zou de reactie van Nederland zijn als andere landen (wel of niet binnen NAVO-verband) in de loop van 2013 willen overgaan tot een bufferzone, no-flyzone of eventueel een militaire inzet in Syrië met luchtaanvallen en speciale eenheden?

Antwoord

Deze vraag is nu niet aan de orde. Het plaatsen van de Patriot-systemen is een stap ter versterking van de luchtverdedigingscapaciteit van Turkije en beoogt de bescherming van de bevolking en het grondgebied van NAVO-bondgenoot Turkije.

Vraag 17

Wat betekent het in de praktijk dat Nederland de Patriots ter beschikking stelt voor strikt defensieve doeleinden? Worden Nederlandse Patriots bijvoorbeeld ook ingezet als een Syrisch vliegtuig nabij de grens met Turkije een aanval inzet op een Syrisch grensdorp vol rebellen?

Antwoord

De Nederlandse Patriot onderschept alleen ballistische raketten ter verdediging van het Turkse grondgebied en de bevolking. Bovendien is de afstand tot aan Syrië te groot om doelen in het Syrische luchtruim te kunnen onderscheppen.

Vraag 18

In hoeverre kunnen de Patriots worden gebruikt voor de bescherming van het NAVO-radarstation in Kürecik als bijvoorbeeld Iran tegenmaatregelen neemt bij een militaire actie van Israël gericht op de Iraanse kerninstallaties?

Antwoord

De Patriot is ook geschikt om een radarstation te verdedigen. Het is echter niet de taak van de Nederlandse Patriot om Kürecik te verdedigen. Bovendien valt het radarstation buiten het bereik van de Nederlandse Patriot.

Vraag 19

Hoeveel onvervulde vacatures telt het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando?

Antwoord

Binnen de uit te zenden eenheid van het DGLC zijn er geen vacatures.

Vragen 20, 55, 97, 98, 99, 104

Vraag 20

Klopt het dat er te weinig militairen aanwezig zijn bij Defensie die gespecialiseerd zijn om met Patriots te werken? Klopt het dat landmacht militairen die zijn aangevuld onvoldoende zijn opgeleid om met Patriots te werken?

Vraag 55

Is het juist dat veel van de uit te zenden militairen onvoldoende zijn opgeleid om de Patriots te bedienen? Wat zijn hiervan de gevolgen? (Telegraaf, 19/12/12)

Vraag 97

Klopt de bewering van de voorzitter van de militaire vakbond AFMP dat de binnenkort uit te zenden Patrioteenheden noodgedwongen zijn aangevuld met landmachtmilitairen, die absoluut onvoldoende opgeleid zijn om met de Patriots te werken?

Vraag 98

Klopt de berichtgeving in de Telegraaf dat veel van de 360 Nederlandse militairen die voor de Patriotmissie naar Turkije worden gestuurd onvoldoende opgeleid en getraind zijn?

Vraag 99

Is het waar dat het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando een groot aantal onvervulde vacatures telt en dat er hierdoor te weinig luchtmachtmilitairen zijn, die gespecialiseerd zijn in het zeer geavanceerde systeem? Beschikken de Patriot-eenheden over voldoende voortzettingsvermogen voor de duur van een jaar?

Vraag 104

Kunt u reageren op de volgende stelling van de voorzitter van Defensie-vakbond AFMP ten aanzien van de operationele gereedheid van de door u voorgestelde missie: "Er zijn te weinig specialisten. Daardoor worden er landmacht-mensen meegestuurd naar Turkije die het Patriot-systeem niet goed genoeg kennen. Dat vinden wij onverantwoord"?

Antwoord

Bij het DGLC zijn voldoende militairen aanwezig die gespecialiseerd zijn om met Patriots te werken. De landmacht militairen die ingezet worden op het Patriot wapensysteem zijn daarvoor opgeleid en voldoende getraind. Alle uit te zenden militairen voldoen aan de daarvoor gestelde opleiding- en ervaringseisen.

Vraag 21

Wat vindt u van de kritiek van de militaire bonden dat het op voorhand onverantwoord is om de missie met onervaren militairen uit te voeren?

Antwoord

De kritiek is onterecht omdat alleen gecertificeerd personeel wordt ingezet dat is voorbereid op en opgeleid voor haar taak.

Vraag 22

In hoeverre is de rechtspositie van de militairen onduidelijk? Waar liggen de verantwoordelijkheden van de Koninklijke Marechaussee en de Turkse justitie?

Antwoord

Die status is duidelijk geregeld in het NAVO-Statusverdrag. Nederland houdt altijd rechtsmacht over Nederlandse militairen. Hoewel Turkije ook jurisdictie over het Nederlandse personeel heeft, bepaalt het NAVO-Statusverdrag dat de zendende staat primaire jurisdictie heeft voor vergrijpen die in het kader van de uitoefening van de dienst plaatsvinden. Voor vergrijpen buiten het kader van de uitoefening van de dienst heeft het gastland primaire jurisdictie.

Vraag 23

Klopt het dat in de voorbereidingen van de militaire inzet de arbeidstijdenwet wordt overtreden door Defensie?

Antwoord

Nee, er worden incidenteel overuren gemaakt die conform de regelgeving worden gecompenseerd.

Vraag 24

In hoeverre worden militairen door Defensie onder druk gezet om, in uitzondering op de regel, na thuiskomst van de eerste drie maanden snel weer bereid te zijn om wederom op uitzending te gaan voor 3 maanden? Heeft dit te maken met het gebrek aan voldoende specialisten die de missie kunnen uitvoeren?

Antwoord

Het DGLC beschikt in bepaalde specialismen over onvoldoende personeel om hiermee het rotatieschema van 3 x 4 maanden te realiseren. Uit het oogpunt van zorg is er daarom voor gekozen om dat deel van de eenheid tweemaal drie maanden met een maximum van zes maanden te laten deelnemen aan de missie. Daarmee is de missieduur vergelijkbaar met die van de militairen in bijvoorbeeld Kunduz. Het personeel wordt niet onder druk gezet.

Vragen 25, 27, 110, 167**Vraag 25**

Wat zijn de standpunten van respectievelijk Rusland, Iran en Irak over de plaatsing van de Patriot luchtafweersystemen in Turkije? Hebben deze landen deze standpunten overgebracht aan de NAVO lidstaten? Zo ja, wat waren die standpunten en hoe is daar op gereageerd?

Vraag 27

Welke landen zijn van mening dat de stationering van Patriots eerder een escalerend dan een de-escalerend effect zal hebben?

Vraag 110

Kunt u aangeven hoe Rusland heeft gereageerd op de voorgenomen uitzending van Duitse, Amerikaanse en Nederlandse Patriots in NAVO-kader, en zo neen, wat de verwachtingen zijn hieromtrent? Verwacht u dat deze ontplooiing van invloed is op de Russische houding ten aanzien van het Syrische conflict?

Vraag 167

Zijn de waarschuwende woorden van o.a. Rusland en Iran over de negatieve gevolgen van de ontplooiing van Patriots geen signaal dat deze militaire inzet niet bijdraagt aan de-escalatie, maar juist aan escalatie in deze regio? In hoeverre bent u bang om door Turkije in een oorlog te worden gerommeld?

Antwoord

Met name Iran heeft zich in het openbaar negatief uitgelaten over de plaatsing van Patriot-systemen in Zuid-Turkije en bediende zich daarbij van het argument dat het inbrengen van meer wapensystemen in deze regio bijdraagt tot instabiliteit en onveiligheid. Rusland is evenmin positief, maar toonde zich in de NAVO-Rusland Raad milder. Het erkende expliciet het recht van Turkije en de NAVO-landen op zelfverdediging. Irak ziet de ontplooiing van Patriot-systemen als onderdeel van de groeiende assertiviteit van Turkije in de regio, een ontwikkeling die Irak met argusogen beziet.

Vragen 26, 38, 39, 40, 53, 107

Vraag 26

Wat zijn de gevolgen voor de aanwezigheid van de Nederlandse Patriots in Turkije indien Turkije overgaat tot de instelling en handhaving van een no-fly zone boven Syrië?

Vraag 38

Zal Nederland de stationering van Patriots in Turkije beëindigen indien Turkije doelen in Syrië aanvalt?

Vraag 39

Is een voorwaarde voor stationering van de Patriots dat Turkije afziet van militaire acties op Syrisch grondgebied?

Vraag 40

Is in het kader van de stationering van de Patriots met Turkije afgesproken dat het land zich alleen defensief opstelt ten opzichte van de Syrische burgeroorlog?

Vraag 53

Welke consequenties heeft de stationering van Patriots in Turkije indien de Turkse regering gebruikt maakt van de resolutie van het parlement om Syrië, zonder enig overleg, militair binnen te vallen?

Vraag 107

Hoe beoordeelt u het voornemen van het Turkse parlement dat het voor één jaar mogelijk moet zijn voor de Turkse regering om, zonder inspraak van het parlement, Turkse troepen te ontplooien op Syrisch grondgebied?

Antwoord

Naar aanleiding van een artillerie-inslag in grensdorp Akcakale op 3 oktober waarbij vijf dodelijke slachtoffers vielen, heeft het Turkse parlement ingestemd met een motie over mogelijke operaties in "foreign countries". Deze motie staat de regering toe te besluiten tot eventuele militaire operaties in Syrië, zonder eerst het parlement te raadplegen. Tot nu toe is er geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. In NAVO-verband is het grensincident in Akcakale unaniem veroordeeld. In NAVO-verband is solidariteit met Turkije uitgesproken in deze zaak. Nederland steunt dat. Verder is in NAVO-verband waardering uitgesproken voor de terughoudende opstelling van Turkije in het conflict tot dusver. Bij het besluit van de NAVO om gehoor te geven aan het Turkse verzoek is expliciet aangegeven dat de bijdrage aan de luchtverdedigingscapaciteit van Turkije alleen voor defensieve doeleinden is en niet ingezet kan worden voor de handhaving van een vliegverbod. Ook Turkije was hier in zijn verzoek expliciet over.

Vraag 28

Zijn er Russische wapenzendingen of militair personeel sinds de bekendmaking van de Patriot plannen naar Syrië gestuurd? Zo ja, welke wapensystemen, in welke kwantiteit en welk personeel?

Antwoord

Voor zover bekend zijn er sinds de bekendmaking van de Patriot-plannen geen Russische wapenzendingen naar Syrië gestuurd.

Vraag 29

Worden Russische burgers uit Syrië geëvacueerd?

Antwoord

Verschillende nieuwsbronnen berichtten afgelopen dagen dat Rusland marineschepen naar de oostelijke Middellandse Zee heeft gestuurd. Het is niet bevestigd of deze schepen dienen ter aflossing van de daar al aanwezige Russische vloot dan wel voor een eventuele evacuatie Russische burgers in Syrië.

Vraag 30

Op basis waarvan is geconcludeerd dat de dreiging tegen Turkije niet acuut is?

Antwoord

Die conclusie berust op gerubriceerde informatie.

Vragen 31, 32**Vraag 31**

Aan welke technische voorwaarden moet worden voldaan door de opstandelingen zodat het hen mogelijk wordt om effectief gebruik maken van chemische wapens?

Vraag 32

Hoe groot schat u de kans dat opstandelingen in Syrië over chemische wapens zullen beschikken en deze effectief zouden kunnen inzetten?

Antwoord

Het is mogelijk dat (delen van) chemische wapens in handen van opstandelingen vallen. Er zijn evenwel veel drempels om chemische strijdmiddelen (effectief) te kunnen inzetten. Deze hebben betrekking op het gebrek aan kennis en deskundigheid wat de inzet betreft en op het gebrek aan uitrusting en middelen. Niet in de laatste plaats moeten opstandelingen ook beschikken over overbrengingsmiddelen en hun lanceersystemen, zoals vliegtuigbommen of ballistische raketten. Ook andere factoren, zoals weersomstandigheden, zijn van invloed op de effectiviteit.

Vraag 33

Bestaan er noodinterventieplannen door NAVO troepen of hun bondgenoten in het geval dat de chemische wapens in de handen van de rebellen dreigen te raken? Doen Nederlandse eenheden mee aan zo een operatie, mocht die worden uitgevoerd?

Antwoord

Zoals SG NAVO meerdere malen heeft aangegeven heeft de NAVO geen intentie om militair in te grijpen in Syrië.

Vragen 34, 69**Vraag 34**

Zijn er plannen om als gevolg van een internationale escalatie van de oorlog Syrië op de agenda van de Veiligheidsraad te zetten?

Vraag 69

Welke rol speelt de heer Brahimi nog met betrekking tot de burgeroorlog in Syrië?

Antwoord

De essentie van het werk van speciaal vertegenwoordiger van de Verenigde Naties en de Arabische Liga, Lakhdar Brahimi, is het vinden van een politieke oplossing voor het conflict. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is de situatie in Syrië weer op de agenda van de VN-Veiligheidsraad te krijgen en consensus te bereiken tussen de leden van de Veiligheidsraad over een aanpak om de crisis te beëindigen. Speciaal Vertegenwoordiger Brahimi geeft er de voorkeur aan om behoedzaam te werk te gaan, en werkt intensief aan een politieke uitweg. Significant was het recente trilaterale overleg tussen Brahimi en ministers Clinton en Lavrov in Dublin. Brahimi heeft de intentie om opnieuw naar Damascus te reizen en zal het overleg met de VS en Rusland voortzetten.

Vraag 35

Wat zijn de kosten voor het gebruik van de Patriots?

Antwoord

De vervangingsprijs van een Patriot PAC-3 raket is maximaal USD 4,5 miljoen. In de raming van de missie is geen rekening gehouden met het munitieverbruik.

Vragen 36, 120, 121**Vraag 36**

Onder welke voorwaarden zal Nederland de stationering van Patriots in Turkije vroegtijdig beëindigen?

Vraag 120

Wat is volgens u de te bereiken eindsituatie?

Vraag 121

Kunt u uitvoerig uiteenzetten wat de exit-strategie is?

Antwoord

De te bereiken eindsituatie is dat er niet langer aanvullende luchtcapaciteiten nodig zijn om de bevolking en het grondgebied van Turkije te beschermen. De Noord-Atlantische Raad zal de situatie voortdurend blijven beoordelen, mede op basis van een militair assessment van SACEUR. Het kabinetsbesluit betreft de inzet voor de periode van een jaar.

Vraag 37

Zijn er door Turkije voorwaarden gesteld voor stationering van de Patriots? Indien ja, welke?

Antwoord

Nee.

Vraag 41

Kunt u bevestigen dat van Turks grondgebied wapens aan opstandelingen in Syrië worden geleverd? In welke omvang gebeurt dit?

Antwoord

Nee, dit kunnen we niet bevestigen.

Vragen 42, 59, 65, 113**Vraag 42**

Hoeveel kilometer van de Syrische grens worden de Nederlandse, Duitse en Amerikaanse Patriots in Turkije gestationeerd?

Vraag 59

Kan een overzicht gegeven worden van de bevolkingscentra en het gebied langs de grens met Syrië dat door de NAVO Patriotsystemen niet beschermd kan worden?

Vraag 65

Waar worden precies de Nederlandse, de Duitse en de Amerikaanse Patriots geplaatst? Hoe ver van de grens met Syrië worden de Patriots van deze drie landen geplaatst?

Vraag 113

Wat is de minimale afstand tussen de Nederlandse Patriots, de Duitse Patriots, en de Amerikaanse Patriots tot de Syrische grens? Valt dit binnen het bereik van mortiervuur vanuit Syrië?

Antwoord

De Nederlandse systemen zullen naar verwachting bescherming bieden aan de stad en omgeving van Adana en de Duitse systemen naar verwachting aan de stad en omgeving van Kahramanmaras.

De kortste afstand van de Nederlandse eenheid tot aan de Syrische grens zal in dat geval ongeveer 120 km zijn. Voor de Duitse eenheden is dit ongeveer 90 km. Dit valt buiten bereik van mortiervuur vanuit Syrië. Voor de Amerikaanse eenheid valt het in dit stadium niet te zeggen.

Vraag 43

Wat is het effectieve horizontale en verticale bereik van de Nederlandse, Duitse en Amerikaanse Patriots?

Antwoord

De gevraagde bereiken zijn in verband met het waarborgen van de operationele veiligheid gerubriceerd.

Vragen 44, 49**Vraag 44**

Hoe wordt er concreet voor gezorgd dat het effectieve bereik van de Nederlandse Patriot-raketten tot Turks grondgebied wordt beperkt?

Vraag 49

Hoe wordt voorkomen dat Patriots ook boven Syrisch grondgebied ingezet zullen worden?

Antwoord

Het begrip 'effectief bereik' slaat op het bereik waarbinnen een onderschepping door een Patriot-raket op effectieve wijze kan plaatsvinden. Dit gebied is vanwege de afstand van de locatie van de Nederlandse systemen tot aan de grens met Syrië beperkt tot Turks grondgebied.

Vraag 45

Maken de Patriots deel uit van het Europese raketschild in opbouw in Turkije? Zijn ze gekoppeld aan de speciale daarvoor gebouwde raketpost?

Antwoord

Nee, maar ze krijgen wel een waarschuwing die mede wordt samengesteld uit het luchtbeeld van deze radar.

Vraag 46

Worden er 1 of meer AWACS vliegtuigen naar Turkije gestuurd? Maken deze AWACS deel uit van de offensieve capaciteit van de Turkse luchtmacht?

Antwoord

SACEUR kan in aanvulling op de Patriot-systemen sensorcapaciteit zoals AWACS (*Airborne early Warning and Control System*) vliegtuigen inzetten. De AWACS-vliegtuigen maken geen deel uit van de offensieve capaciteit van de Turkse luchtmacht.

Vraag 47

Wordt er met de middelen van NAVO lidstaten een elektronische oorlog gevoerd tegen de Syrische regeringsstrijdkrachten? Zo ja, welke landen doen daar dan aan mee? Welke middelen worden

hiervoor gebruikt? Wordt de eventuele inzet van deze middelen afgestemd met de rebellen? Zo ja, welke rebellengroepen worden op deze manier geholpen?

Antwoord

Over elektronische oorlogvoering door NAVO-lidstaten in Syrië is ons niets bekend.

Vraag 48

Is het technisch mogelijk dat de Patriots het Syrische luchtruim binnengaan?

Antwoord

Nee. Het Syrische luchtruim valt buiten het bereik van het Patriot-systeem waarbinnen onderscheppingen op effectieve wijze mogelijk zijn.

Vraag 50

Wat is de bewezen effectiviteit – de kans om het doel te raken - van de Nederlandse Patriot (zowel PAC-2 als PAC-3) raketten tegen inkomende raketten?

Antwoord

Effectiviteitsgegevens over onderscheppingen met Patriot-systemen worden om veiligheidsredenen niet gepubliceerd.

Vraag 51

Hoe vaak heeft Turkije, sinds het incident in Akcakale op 3 oktober dit jaar, militaire actie in of boven Syrisch grondgebied uitgevoerd? Hoeveel mensen zijn hierbij omgekomen? Hoeveel van hen waren Syrische militairen? Kunt u een overzicht geven van de door Turkije bestookte doelen?

Antwoord

Daarover kunnen wij geen uitspraken doen.

Vragen 52, 131, 132, 144, 148, 154, 156, 157, 183

Vraag 52

Kunt u aangeven, aangezien de dreiging niet acuut wordt genoemd, op basis van welke dreiging precies de stationering van Patriots in Turkije nodig is?

Vraag 131

Welke urgentie ziet u waardoor versnelde ontplooiing mogelijk nodig is? Welke procedure wordt bij versnelde ontplooiing gevolgd? Op welke wijze zal de Kamer betrokken worden bij versnelde ontplooiing?

Vraag 132

Wanneer voorziet u besluitvorming over mogelijke versnelde ontplooiing?

Vraag 144

Versnelde ontplooiing van de Patrioteenheden wordt overwogen. Wanneer is duidelijk of daadwerkelijk van versnelling sprake zal zijn?

Vraag 148

Kunt u duidelijker ingaan op de waarschijnlijkheid van een versnelde ontplooiing? In hoeverre verwacht u dat de NAVO met een dergelijk verzoek zal komen en welke redenen zijn hiervoor leidend? Welke gesprekken zijn hierover al met de NAVO gevoerd en met welke uitkomsten?

Vraag 154

Hoe beoordeelt u de dreiging van ballistische Scud-raketten vanuit Syrië op dit moment? Voorziet u een vraag van de NAVO tot versnelde inzet?

Vraag 156

Hoe groot acht u de kans dat de NAVO zal verzoeken om de ontplooiing van de Patriots te versnellen? Is er zicht op wanneer hier uitsluitsel over komt?

Vraag 157

Waarom overweegt u versnelde ontplooiing van delen van betrokken Patriot-eenheden, terwijl u zelf toegeeft dat er op dit moment geen acute dreiging tegen Turkije is vanuit Syrië, en dat de machthebbers in Syrië naar het zich laat aanzien de raketten vooralsnog uitsluitend op Syrisch grondgebied zullen inzetten?

Vraag 183

Waarom zet u met de beoogde versnelde ontplooiing van delen van betrokken Patriot-eenheden de zorgvuldigheid van de gedachtenvorming in de Tweede Kamer onder druk?

Antwoord

De instabiliteit van de situatie blijkt uit de incidenten in het verleden (beschietingen en neerhalen vliegtuig) en het recent afschieten van Scud-raketten vanuit Damascus. Omdat het speelveld verandert en de mogelijkheid bestaat dat het conflict intenser wordt naarmate één van de strijdende partijen zich in het nauw gedreven voelt, is het belangrijk voorbereid te zijn met voldoende verdedigingscapaciteit.

Indien Turkije dat wenst, zal het een verzoek bij de NAVO indienen om versnelde ontplooiing van Patriot-systemen. Of en wanneer dit zal gebeuren is niet op voorhand te zeggen. Versnelde ontplooiing is in de gesprekken door SACEUR nog niet aan de orde gesteld. De drie landen die de Patriots leveren zullen zelfstandig beslissen of zij daaraan tegemoet willen en kunnen komen. Randvoorwaarden hierbij zijn onder andere een verzoek van de NAVO en de beschikbaarheid van strategisch luchttransport. Zodra deze situatie zich voordoet zal de Kamer op gepaste wijze worden geïnformeerd.

Vraag 54

Kunt u een beschrijving geven van de Turkse militaire capaciteiten om zich te beschermen tegen ballistische raketten uit Syrië en de Syrische luchtmacht?

Antwoord

Turkije beschikt niet over raketverdedigingsmiddelen die bescherming bieden tegen ballistische raketten uit Syrië. De Turkse luchtmacht beschikt daarentegen wel over jachtvliegtuigen die in staat zijn Turkije te beschermen tegen de Syrische luchtmacht.

Vraag 56

Is het juist dat de rechtspositie van de militairen nog onduidelijk is? Zo nee, wat is deze rechtspositie? (Telegraaf, 19/12/12).

Antwoord

Nee die status is duidelijk en is geregeld in het NAVO-Statusverdrag. Nederland houdt altijd rechtsmacht over Nederlandse militairen. Hoewel Turkije ook jurisdictie over het Nederlandse personeel heeft, bepaalt het NAVO Statusverdrag dat de zendende staat primaire jurisdictie heeft voor vergrijpen die in het kader van de uitoefening van de dienst plaatsvinden. Voor dergelijke vergrijpen buiten dat kader heeft het gastland primaire jurisdictie. Zie ook het antwoord op vraag 22.

Vraag 57

Beschikt het Turkse leger naar uw inschatting over onvoldoende middelen om zich tegen de niet acute dreiging vanuit Syrië te beschermen?

Antwoord

Turkije beschikt niet over raketverdedigingsmiddelen die bescherming bieden tegen ballistische raketten uit Syrië.

Vragen 58, 112

Vraag 58

Klopt het dat de stationering van Patriots in Turkije veel meer een waarschuwing aan de Syrische autoriteiten is dan een versterking van de Turkse defensieve capaciteiten?

Vraag 112

Hoe zal volgens u de stationering van de Patriots bijdragen aan de de-escalatie van het Syrische conflict?

Antwoord

Door het plaatsen van de Patriots in NAVO-verband toont de NAVO haar bondgenootschappelijke solidariteit en zij verwacht dat van de stationering een afschrikwekkende werking uitgaat. Daarmee laat de NAVO Syrië zien dat zij bereid is tot bescherming van het Turkse grondgebied en de bevolking.

Vraag 61

Kunt u uitleggen met welke rules of engagement de eenheid zelf zal werken? Komen die overeen met de rules of engagement gehanteerd door de Duitse en Amerikaanse Patriot eenheden?

Antwoord

De geweldsinstructies, waaronder de *Rules of Engagement*, berusten op het recht op zelfverdediging. Alle deelnemende landen hanteren hetzelfde uitgangspunt wat betreft deze rechtsbasis voor eventueel geweldgebruik. Ook bij onverhoopte escalatie biedt het recht op zelfverdediging de juridische grondslag voor eventueel noodzakelijk geweldgebruik en voldoen de geweldsinstructies om de Nederlandse militairen in staat te stellen zichzelf te verdedigen. Uit het oogpunt van operationele veiligheid worden de specifieke geweldsinstructies niet openbaar gemaakt.

Vraag 62

Wat zijn de precieze Turkse bevoegdheden aangaande de inzet van de Patriot raketten?

Antwoord

Turkije heeft geen zeggenschap over de inzet van de Patriot-systemen.

Vraag 63

Kunt u een overzicht geven van de u beschikbare informatie over wapenleveranties aan het Assad regime en aan de oppositie?

Antwoord

Nee, dit betreft gerubriceerde informatie.

Vraag 64

Wat zijn de kosten van de stationering van de Patriots van Duitsland? Klopt het dat deze veel lager (21 miljoen voor 2013 en 4 miljoen voor 2014) uitvallen dan de kosten voor Nederland? (<http://dip21.bundestag.de/dip21/btd/17/117/1711783.pdf>) Indien ja, hoe kan dit verklaard worden?

Antwoord

Ieder land maakt zijn eigen financiële afweging op basis van de aldaar vigerende financiële en wettelijke regelingen. Het is niet mogelijk de kosten van de stationering van de Patriots door Duitsland te vergelijken met die van Nederland. Er is onvoldoende inzicht in de aspecten die Duitsland in zijn raming heeft betrokken.

Vraag 66

Welk type Patriots sturen de Verenigde Staten en Duitsland?

Antwoord

Beide landen sturen PAC-3 systemen met de daarbij behorende raket.

Vragen 67, 68**Vraag 67**

Hebben de Koerden in de grensstreek met Turkije de facto autonomie?

Vraag 68

Leveren de Koerden gewapende strijd met de Syrische oppositie? Zo ja, in welke omvang vindt dit plaats?

Antwoord

De Syrische tak van de PKK, de PYD, beschikt over enkele duizenden strijders die de controle over enkele dorpen en gebieden in het noorden en noordoosten van Syrië hebben overgenomen van het regime. Er is voornog geen sprake van een aaneengesloten autonoom Koerdisch gebied. Er zijn gevechten geleverd tussen rebellengroeperingen en de PYD over de controle van een aantal gebieden.

Op politiek vlak heeft de Coalitie zich ingespannen om de Koerden vertegenwoordigd te krijgen in de Coalitie. De Koerdische Nationale Raad heeft zich, mede op aandringen van het westen, inmiddels aangesloten bij de Coalitie.

Vraag 70

Wanneer zijn de Patriots van de Verenigde Staten operationeel in Turkije?

Antwoord

Wij gaan uit van eind januari. Het exacte moment waarop de Patriot systemen van de drie landen operationeel zijn, is echter niet te voorspellen omdat dit afhankelijk is van de strategische transportmogelijkheden.

Vraag 71

Is het uitgesloten dat de Nederlandse, Duitse en Amerikaanse Patriots dichterbij de grens met Syrië geplaatst zullen worden? Zo niet, onder welke omstandigheden worden de Patriots verplaatst?

Antwoord

De Nederlandse Patriot systemen worden niet dichterbij de grens geplaatst. Dit is gewaarborgd door een Nederlandse *Red Card Holder* die op Com AIRCOM Ramstein is geplaatst. Nederland heeft geen zeggenschap over de Amerikaanse en Duitse inzet.

Vraag 72

Wordt er met de strijdkrachten van naburige landen zoals Israël en Jordanië samengewerkt? Zo ja, waaruit bestaat die samenwerking?

Antwoord

Nee.

Vraag 73

Kunt u aangeven wat de operationele kosten zijn voor de Patriots? Wie draait er voor deze kosten op?

Antwoord

De operationele kosten van de Patriots betreffen voor een groot gedeelte reservedelen en brandstof. Er is geen rekening gehouden met munitieverbruik. Ook uitgaven in verband daarmee komen ten laste van de HGIS-voorziening crisisbeheersingsoperaties op de defensiebegroting.

Vraag 74

Welke perspectieven ziet u voor een politieke oplossing voor het conflict in Syrië? Hoe beoordeelt u de uitspraak van de Syrische vice-president dat niemand kan winnen? Ziet u hierin een opening voor een diplomatieke oplossing?

(<http://www.volkskrant.nl/vk/nl/2668/Buitenland/article/detail/3364391/2012/12/16/Vicepresident-Syrie-Niemand-kan-winnen.dhtml>)

Antwoord

De uitspraken van vicepresident al-Sharaa zijn opmerkelijk, al behoort hij niet tot de vertrouwelingen van Assad. Zijn interview toont aan dat niet iedereen binnen het regime gelooft in een militaire oplossing, dat een dialoog met de oppositie de aangewezen uitweg is en dat de verandering bij president Assad moet beginnen.

Vraag 75

Bent u het eens met de opvatting van het hoofd van de Syrian National Coalition of Revolutionary and Opposition Forces, Sheik Moaz al Khatib, dat het door de Verenigde Staten op de terroristenlijst geplaatste al Nusra een integraal onderdeel vormt van de strijd tegen het Assad regime? (<http://www.mcclatchydc.com/2012/12/12/177244/head-of-new-us-backed-syrian-coalition.html>)

Antwoord

De acties van Jabhat al-Nusra dragen bij aan het bereiken van de militaire doelen van de gewapende oppositie. Deze jihadistische beweging behoort echter niet tot de militaire koepel die recent binnen de Coalitie werd opgericht om de verschillende brigades van de Free Syrian Army (FSA) aan te sturen.

Vraag 76

Kunt u bevestigen dat Jordanië, Groot-Brittannië en de Verenigde Staten betrokken zijn bij het trainen van Syrische opstandelingen in Jordanië in het gebruik van wapens, waaronder luchtafweergeschut? Indien neen, wat zijn dan de feiten? (<http://www.mcclatchydc.com/2012/12/14/177474/syrian-rebels-say-americans-britons.html>).

Antwoord

Wij kunnen dit niet bevestigen.

Vraag 77

Kunt u bevestigen dat 'contractors' in Jordanië betrokken zijn bij het trainen van opstandelingen in het gebruik van wapens, waaronder geavanceerd luchtafweergeschut? Indien neen, wat zijn dan de feiten? (<http://www.npr.org/blogs/thetwo-way/2012/12/12/167055437/sources-u-s-jordan-training-syrian-rebels-on-anti-aircraft-weapons>).

Antwoord

Wij kunnen dit niet bevestigen.

Vraag 78

Is het juist dat in Jordanië geavanceerd luchtafweergeschut klaar ligt voor verzending naar Syrië? Indien neen, wat zijn dan de feiten? (<http://www.npr.org/blogs/thetwo-way/2012/12/12/167055437/sources-u-s-jordan-training-syrian-rebels-on-anti-aircraft-weapons>).

Antwoord

Wij kunnen dit niet bevestigen.

Vraag 79

Kunt u een overzicht geven van de aanwezige militaire middelen (special forces, marine onderdelen, luchtmacht, militaire bases etc.) van de Friends of Syria landen in de buurlanden van Syrië, in andere landen in de buurt van Syrië en in de Middellandse Zee?

Antwoord

Er wordt geen onderzoek verricht naar activiteiten van genoemde landen.

Vraag 80

Welke in Turkije gestationeerde strijdkrachten, inclusief de Turkse, hebben een atoomtaak? Onder welke omstandigheden en voorwaarden worden deze eenheden ingezet?

Antwoord

Op basis van bondgenootschappelijke afspraken doet de regering geen uitspraken over de nucleaire taken van NAVO-bondgenoten.

Vraag 81

Welke landen binnen de EU zijn voorstander van het bewapenen van een of meerdere groepen opstandelingen?

Antwoord

Op dit moment is geen EU-lidstaat voorstander van het bewapenen van één of meer gewapende groeperingen. Het EU-embargo is onlangs verlengd met drie maanden.

Vraag 82

Kunt u bevestigen dat het EU wapenembargo tegen Syrië niet met een jaar, maar met drie maanden is verlengd omdat een of meerdere EU landen de optie tot wapenleveranties aan opstandelingen niet te lang gesloten willen houden?

(<http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/syria/9738020/Britain-takes-the-lead-in-talks-over-arming-Syrian-rebels.html>)

Antwoord

Het gehele EU-sanctiepakket werd per 1 december 2012 met drie maanden verlengd. Het wapenembargo is hier een onderdeel van.

Vraag 83

Kunt u bevestigen dat zolang het EU wapenembargo tegen Syrië van kracht is wapenleveranties door EU landen illegaal zijn?

Antwoord

Wapenleveranties vanuit de EU zijn niet toegelaten zolang het EU-wapenembargo van kracht is.

Vraag 84

Welke landen leveren personeel om de rebellen een militaire of militair-gerelateerde opleiding te geven? Worden zulke opleidingen georganiseerd door militairen of contractanten? Indien er beveiligingsfirma's zijn betrokken, welke zijn dat dan?

Antwoord

Hierover kunnen wij vanwege rubricering geen informatie verschaffen.

Vraag 85

Kunt u bevestigen dat door de Verenigde Staten en / of Europese landen ingehuurdde contractors in Syrië werken? Indien nee, wat zijn dan de feiten? (http://security.blogs.cnn.com/2012/12/09/sources-defense-contractors-training-syrian-rebels-in-chemical-weapons/?hpt=hp_t1).

Antwoord

Nee, dit kunnen wij niet bevestigen.

Vraag 86

Kunt u bevestigen dat er plannen worden / zijn gemaakt om opstandelingen te trainen en te voorzien van luchtsteun en steun vanaf zee? Indien nee, wat zijn dan de feiten? Klopt het dat Nederland niet bij deze discussie is betrokken? (<http://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/exclusive-uk-military-in-talks-to-help-syria-rebels-8399658.html>).

Antwoord

Nee, dit kunnen wij niet bevestigen.

Vraag 87

Kunt u een overzicht geven van alle groepen die op 29 november 2012 nog geen onderdeel van Syrian National Coalition of Revolutionary and Opposition Forces uitmaakten en die op 10 december 2012 hier wel onderdeel van uitmaakten?

Antwoord

Na de oprichting van de Coalitie heeft de Kurdish National Council (KNC), een koepelorganisatie van een vijftien Koerdische partijen, zich aangesloten. Dit is een belangrijke stap in het streven om de Coalitie zo inclusief mogelijk te maken.

Vragen 88, 95**Vraag 88**

Kunt u aangeven in welke mate Alawieten, Koerden en de andere minderheden in Syrië momenteel vertegenwoordigd zijn in de Syrian National Coalition of Revolutionary and Opposition Forces?

Vraag 95

Kunt u een overzicht geven van de groepen die zich hebben uitgesproken tegen de oppositiegroepen die zich hebben verenigd in de Syrian National Coalition of Revolutionary and Opposition Forces? Kunt u daarbij aangeven hoe omvangrijk deze groepen zijn?

Antwoord

De Coalitie telt vertegenwoordigers van vrijwel alle minderheden in Syrië: enkele individuele Alawieten, waaronder de Coalitie-vertegenwoordiger in Parijs (er bestaan geen Alawitische oppositiegroeperingen), Assyriërs, Turkmenen, Ismaili's, Koerden, Druzen, Christenen. De statuten van de Coalitie verwelkomen alle partijen en er blijven stoelen gereserveerd voor groeperingen die zich nog niet bij de Coalitie aangesloten hebben, zoals het National Coordination Committee van Haytham al-Manna of 'Building the Syrian State' van Louay Hussein. De meeste tegenstand krijgt de Coalitie van politieke partijen die in Syrië gevormd werden onder de nieuwe grondwet van februari 2012 en die meestal gelieerd zijn aan de Baath-partij.

Vraag 89

Kunt u bevestigen dat het Assad regime niet is overgegaan op het mixen van componenten voor chemische oorlogvoering en dat het regime eveneens niet is overgegaan op het uitrusten van inzetbare wapens met chemische substantie(s)? Indien neen, wat zijn dan de feiten? (<http://www.mcclatchydc.com/2012/12/07/176799/experts-skeptical-syria-is-preparing.html>).

Antwoord

Dit kunnen wij niet bevestigen. Als er componenten worden gemengd, gaat het strijdmiddel 'bederven' waarna het een beperkte periode inzetbaar is. Om deze reden is het vooralsnog niet waarschijnlijk dat het Assad-regime componenten heeft gemengd.

Vraag 90

Hoe beoordeelt u de tactische inzetbaarheid van chemische wapens in een guerrillaoorlog? Deelt u de analyse van experts dat hier veel nadelen aan zitten en dit zelfs contraproductief kan zijn? (<http://www.mcclatchydc.com/2012/12/07/176799/experts-skeptical-syria-is-preparing.html>).

Antwoord

Wij zijn van mening dat de inzet van chemische wapens niet operationeel effectief is in de huidige gevechtssomstandigheden in Syrië en delen derhalve de mening van deze deskundigen.

Vraag 91

Kunt u bevestigen dat onlangs in Brussel bij een NAVO diner een hoog oplopende ruzie is geweest tussen SG Rasmussen en, de VS, Turkije en het VK en in in mindere mate Frankrijk aan de ene kant, en een groep kritische NAVO lidstaten geleid door Duitsland en Nederland aan de andere kant over voorbereidingen tot het instellen van een no-fly zone boven Syrië? Indien neen, wat zijn dan de feiten?

Antwoord

Bij het werkdiner tijdens de NAVO-ministeriële bijeenkomst op 4 december jl. is een open discussie gevoerd over actualiteiten in Syrië. Daarbij zijn verschillende standpunten naar voren gebracht. De optie van een no-fly zone is niet ter sprake gekomen.

Vraag 92

Kunt u bevestigen dat meer dan honderd oppositiegroepen zich solidair hebben verklaard met al Nusra en het door de Verenigde Staten op de terroristenlijst plaatsen van de groep hebben veroordeeld? Indien neen, wat zijn dan de feiten? (<http://news.antiwar.com/2012/12/11/syrian-rebels-pledge-allegiance-to-al-qaeda-linked-group/>)

Antwoord

Een dertigtal oppositiegroeperingen heeft een verklaring ondertekend waarin zij hun steun aan al Nusra betuigen en zich afzetten tegen Amerikaanse bemoeienis.

Vraag 93

Kunt u een overzicht geven van de oppositiegroepen die, naast al Nusra, eveneens gebruik maken van terroristische methoden? Welke definitie van terrorisme hanteert u hierbij?

Antwoord

Het is op dit moment niet mogelijk een dergelijk overzicht te geven gezien het gebrek aan betrouwbare informatie over de exacte ontwikkelingen binnen Syrië. In de Nationale Contraterrorisme-strategie 2011-2015 is terrorisme als volgt gedefinieerd: "Terrorisme is het uit ideologische motieven dreigen met, voorbereiden van, of plegen van ernstig op mensen gericht geweld, dan wel daden gericht op het aanrichten van maatschappij-ontwrichtende zaakschade, met als doel maatschappelijke veranderingen te bewerkstelligen, de bevolking ernstige vrees aan te jagen of politieke besluitvorming te beïnvloeden."

Vraag 94

Kunt u bevestigen dat al Nusra essentieel is geworden voor de operaties van de oppositie aan de frontlinie tegen het Assad regime? Indien neen, wat zijn dan de feiten over de macht van al Nusra op de grond? (<http://www.mcclatchydc.com/2012/12/02/176123/al-qaeda-linked-group-syria-rebels.html>)

Antwoord

Jabhat al Nusra is een zichtbaar element van de gewapende oppositie en onderscheidt zich door het plegen van zelfmoordaanslagen, goede bewapening, ervaren strijders en een uitgewerkte mediastrategie. Het blijft de enige salafistische/jihadistische groepering in Syrië die openlijk gesteund wordt door Al Qaida in Irak. Al Nusra werkt regelmatig samen met Free Syrian Army (FSA)groeperingen, maar weigert zich te onderwerpen aan enige vorm van gemeenschappelijk commando. Gezien de voortdurend wijzigende situatie in Syrië en het gebrek aan betrouwbare informatie, mede als gevolg van gebrek aan toegang, valt een exact oordeel over de feiten op de grond niet goed te geven.

Vraag 96

Worden er ook Nederlandse militairen naar Turkije uitgezonden die tevens de Turkse nationaliteit hebben? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de dienstplicht die deze militairen hebben in Turkije?

Antwoord

Er worden drie militaire tolken ingezet met een dubbele nationaliteit. Tenzij betrokkene in Nederland de dienstplicht heeft vervuld, kan hij in Turkije worden opgeroepen de dienstplicht te vervullen. Hij

kan deze grotendeels afkopen (ca € 6000,-). Daarmee wordt de dienstplichttijd van 14 maanden naar één maand teruggebracht.

Voorts kunnen Nederlanders met tevens de Turkse nationaliteit tot een bepaalde leeftijd uitstel krijgen via de Turkse ambassade. Eénmaal die leeftijd gepasseerd dient aan de verplichting van de vervulling van de dienstplicht te worden voldaan.

Een van de uit te zenden tolken heeft inmiddels de Turkse dienstplicht vervuld.

Vraag 100

Waarom heeft u er, ondanks een expliciet Kamerverzoek, toch voor gekozen geen artikel-100 brief te sturen, zeker gezien de volgende frase in uw brief van 18 december jl.: "De verstrekte informatie is niet oppervlakkiger of minder zorgvuldig dan die in een artikel 100-brief"?

Antwoord

De ontplooiing van de Patriots heeft als doel de bescherming en verdediging van het grondgebied van Turkije als NAVO-bondgenoot. Militaire inzet met dit doel valt niet onder artikel 100 en de regering is dus ook niet verplicht een artikel 100 brief te sturen. De inzet van de Patriots kan mede strekken tot een de-escalatie van de crisis langs de Zuidoostelijke grenzen van het NAVO-bondgenootschap, wat past in het kader van de handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde. Daarom is de Kamer met gebruikmaking van relevante aspecten uit het Toetsingskader geïnformeerd. In de brief aan uw Kamer van 9 juli 2012 over de werking Toetsingskader heeft de regering deze afspraak herhaald.

Vragen 101, 102

Vraag 101

Waarom heeft u het eerste stadium van de artikel-100 procedure wel doorlopen, namelijk het onderzoeken van de wenselijkheid en de mogelijkheid van de Nederlandse bijdrage en hierover op 21 november een notificatiebrief verstuurd?

Vraag 102

Waarom heeft u het eerste stadium van de artikel-100 procedure wel doorlopen, maar er vervolgens voor gekozen deze procedure te staken ten aanzien van ten minste stadium 2, 3, en 4 nadat een positief besluit was genomen?

Antwoord

Artikel 100 is niet van toepassing op de ontplooiing van de Patriots in Turkije. Het kabinet informeert uw Kamer met gebruikmaking van relevante aandachtspunten uit het Toetsingskader. Op 21 november heeft Turkije een verzoek aan de NAVO gedaan. Het kabinet heeft uw Kamer hierover proactief geïnformeerd zodat zij de berichtgeving over de initiële reactie van de regering op het Turkse verzoek niet uit de media zou hoeven vernemen. Het verzenden van de brief betekent niet dat artikel 100 dan van toepassing is. Op 7 december heeft de regering uw Kamer een brief met gebruikmaking van relevante aandachtspunten uit het Toetsingskader gestuurd waarin zij het positieve besluit nader heeft toegelicht. Op 18 december heeft u, naar aanleiding van actualiteiten, een aanvullende brief ontvangen met gebruikmaking van relevante aandachtspunten van het Toetsingskader.

Vraag 103

Waarom heeft u ervoor gekozen in de brief van 7 december slechts "elementen" van het Toetsingskader mee te nemen, en niet het gehele Toetsingskader?

Antwoord

In het Toetsingskader 2009 staat dat bij uitzendingen met overlappende doelstellingen – wanneer de inzet van de krijgsmacht betrekking heeft op bescherming van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied alsmede de handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde - de regering de Kamer zoveel mogelijk langs de lijnen van het Toetsingskader zal informeren. Bij de ontplooiing van de Patriots is inderdaad sprake van overlappende doelstellingen. Daarom is uw Kamer met gebruikmaking van relevante aandachtspunten van het Toetsingskader geïnformeerd. Aandachtspunten zoals gender en ontwikkelingssamenwerking zijn daarbij niet meegenomen omdat deze voor de ontplooiing van Patriot-systemen niet relevant zijn.

Vragen 105, 106

Vraag 105

Vond het verzoek tot bijstand van Turkije op 21 november jl. plaats in het kader van Artikel 4 van de NAVO?

Vraag 106

Om welke bijstand heeft Turkije concreet verzocht en tegen welke dreiging?

Antwoord

Het Turkse verzoek van 21 november jl. volgde inderdaad op eerdere consultaties in het kader van Artikel 4 van het Verdrag van Washington op 26 juni en 3 oktober jl. Turkije heeft verzocht om versterking van de Turkse luchtverdedigingscapaciteiten binnen het kader van het NAVO Geïntegreerde Lucht Verdedigingssysteem en meer concreet om de plaatsing van Patriots. Het verzoek is gedaan ter verdediging van de Turkse bevolking en het Turkse grondgebied en om bij te dragen aan de-escalatie van de crisis in het grensgebied tussen Syrië en Turkije. In het Turkse verzoek spreekt Turkije over de uitbreiding van de luchtverdedigingscapaciteiten, door de inzet van Patriot raketeenheden, om defensieve redenen.

Vraag 108

Heeft Turkije toegezegd Nederland vooraf te notificeren indien zij overgaat tot een operationele actie tegen Syrisch grondgebied?

Antwoord

Nee.

Vraag 109

Kunt u verplichtingen in het kader van een bondgenootschappelijk verdrag noemen, die niet van toepassing zijn op artikel 100 en het Toetsingskader?

Antwoord

Het gaat hierbij in de eerste plaats om artikel 5 van het NAVO-verdrag. Dit artikel stelt dat een aanval op één van de bondgenoten door de andere bondgenoten zal worden opgevat als een aanval op allen en dat alle NAVO-landen, in de uitoefening van hun recht op individuele of collectieve zelfverdediging zoals erkend door het VN-Handvest, de aangevallen partij zullen assisteren om de veiligheid van het verdragsgebied te herstellen en te behouden. Ook bevat het EU-verdrag in artikel 42, zevende lid, een bepaling over wederzijdse bijstand.

Vraag 111

Heeft Nederland, politiek dan wel ambtelijk, contact gehad met Rusland over de ontplooiing? Zo nee, heeft Nederland, politiek dan wel ambtelijk, contact gezocht met Rusland over de ontplooiing? Hebben de Russen, politiek dan wel ambtelijk, contact gezocht met Nederland over de ontplooiing?

Antwoord

De Minister van Buitenlandse Zaken heeft contact gehad met zijn Russische collega Lavrov. Ook op hoog ambtelijk niveau is contact geweest tussen Rusland en Nederland. Verder heeft er contact plaatsgevonden tussen de NAVO en Rusland tijdens de NAVO-Rusland Raad, waaraan Nederland deelnam.

Vraag 114

Wat is de reikwijdte van de Patriots, tegen welke wapensystemen kunnen de Patriots effectief worden ingezet, en onder welke omstandigheden is preemtieve inzet mogelijk?

Antwoord

Over het effectief bereik van Patriot-systemen worden om veiligheidsredenen geen mededelingen gedaan. De Patriot-systemen worden in Turkije ingezet vanwege de dreiging van ballistische raketten, waartegen zij effectief kunnen worden ingezet. Het Patriot-systeem is een reactief systeem, dat niet pre-emptief kan worden ingezet.

Vraag 115

Met welke wapens is Turks grondgebied tot op heden bestookt, en vormen de Patriots hierop een adequaat antwoord?

Antwoord

Het betreft mortiergranaten. Patriots onderscheppen geen mortiergranaten.

Vraag 116

Hoe is het defensieve mandaat van de Patriots verzekerd?

Antwoord

Vanwege de locatie van stationering zijn de Patriots niet in te zetten voor handhaving van een overvliegverbod boven Syrisch grondgebied. Verder is het defensieve mandaat verzekerd binnen de *Rules of Engagement*.

Vraag 117

Welke lessen zijn getrokken uit eerdere inzet van Patriots in gelijksoortige omstandigheden en hoe zijn deze verwerkt in de voorgenomen inzet?

Antwoord

De inzet van Nederlandse Patriot-systemen in 1991 en 2003 is zorgvuldig geëvalueerd, waarbij geleerde lessen zijn vastgesteld. Hiervan is gebruik gemaakt bij de voorbereiding van de huidige operatie. Ook heeft personeel dat bij afgelopen inzetten betrokken was, deel uitgemaakt van het initiële verkenningsteam en eerder opgedane kennis kunnen toepassen. Voorts is een deel van het uit te zenden personeel eerder naar Turkije uitgezonden geweest en zal het van die ervaringen gebruik kunnen maken.

Vraag 118

Welke klimatologische aspecten zijn van invloed op de voorgenomen inzet?

Antwoord

Adana is gelegen op een kustvlakte en heeft een mediterraan zeeklimaat. De winters zijn mild en nat. De zomers zijn heet met weinig neerslag. Hitte en neerslag zullen de radarprestaties minimaal beïnvloeden. Mits wordt voldaan aan het optreden in extreme hitte en koude vormt het weer geen dreiging voor het personeel.

Vraag 119

Zal de veronderstellende logistieke ondersteuning van Turkije volledig aanwezig zijn, indien u overgaat tot versnelde ontplooiing?

Antwoord

Versnelde ontplooiing is slechts mogelijk indien logistieke ondersteuning tenminste grotendeels aanwezig is.

Vraag 122

Wat is de taakstelling van de Nederlandse, Duitse en Amerikaanse eenheden?

Antwoord

Deze is voor de drie eenheden gelijk. Zij zijn er ter bescherming van stedelijk gebied.

Vraag 123

Hoe luidt de precieze geweldsinstructie, en op welke wijze kunnen de Nederlandse militairen zichzelf verdedigen bij escalatie?

Antwoord

De geweldsinstructies, waaronder de *Rules of Engagement*, berusten op het recht op zelfverdediging. Alle deelnemende landen hanteren hetzelfde uitgangspunt wat betreft deze rechtsbasis voor eventueel geweldgebruik. Ook bij onverhoopte escalatie biedt het recht op zelfverdediging de juridische grondslag voor eventueel noodzakelijk geweldgebruik en voldoen de geweldsinstructies om de

Nederlandse militairen in staat te stellen zichzelf te verdedigen. Uit het oogpunt van operationele veiligheid worden de specifieke geweldsinstructies niet openbaar gemaakt.

Vraag 124

Welke sanitaire en medische omstandigheden zijn van invloed op deze uitzending?

Antwoord

De eenheid wordt ingezet in een gebied waar geografische en klimatologische omstandigheden geen grote invloed hebben op de medische omstandigheden. Preventief worden wel maatregelen tegen insectenbeten getroffen. De hygiënische omstandigheden in het kamp waar het personeel verblijft zijn goed. Om desondanks risico's zoveel mogelijk uit te sluiten zullen regelmatig metingen plaatsvinden in het kader van hygiëne en preventieve gezondheidszorg. De eenheid heeft basis medische voorzieningen (*Role 1*) bij zich. De lokale medische instanties waarop in voorkomend geval terug kan worden gevallen voor additionele zorg zijn goed.

Vraag 125

Hoe is medische extractie georganiseerd?

Antwoord

Binnen de medische keten wordt gebruik gemaakt van Nederlandse, Amerikaanse en Turkse afvoermiddelen en geneeskundige inrichtingen. De gehele medische keten voldoet aan de Nederlandse eisen.

Vraag 126

Kunt u aangeven waarom deze missie een geschatte 42 miljoen euro kost voor de periode van 12 maanden, terwijl een vergelijkbare uitzending in 2003 in Turkije slechts de helft hiervan kostte?

Antwoord

Deze inzet was van februari tot medio april 2003 en bedroeg ca. 7,2 miljoen euro (bron: jaarverslag defensie 2003). De huidige raming is berekend op twaalf maanden.

Vraag 127

Welk bedrag draagt Turkije bij aan de ontplooiing? Kunt u aangeven welke kosten zij voor hun rekening nemen? Is het een vast bedrag, percentage, of deel van de missie?

Antwoord

Op dit moment worden op SHAPE gesprekken gevoerd tussen Verenigde Staten, Duitsland en Nederland over een *Technical Arrangement*. Dit *Technical Arrangement* wordt daarna aan Turkije voorgelegd. Na akkoord met Turkije over dit document zal het duidelijk zijn welke kosten Turkije voor haar rekening neemt.

Vragen 130, 153

Vraag 130

Kunt u aangeven ten laste van welke ministeriële begroting het strategisch luchttransport zal plaatsvinden?

Vraag 153

Wie betaalt de (extra) kosten van het strategisch transport?

Antwoord

Dat is op dit moment nog niet duidelijk. Mocht strategisch luchttransport aan de orde zijn, dan zal met de Verenigde Staten en Duitsland worden gesproken een over zo efficiënt mogelijke uitvoering daarvan.

Vraag 133

Hoe verhoudt de "full command" van de Commandant der Strijdkrachten zich tot het feit dat de Nederlandse Patriots onder operationeel commando staan van SACEUR?

Antwoord

SACEUR kan de Patriot-eenheden binnen de gemaakte afspraken inzetten waarbij de CDS *Full Command* behoudt en de eenheid uit de operatie kan terugtrekken. Een Nederlandse *Red Card Holder* die op Com AIRCOM Ramstein is geplaatst ziet op de inzet van Patriots toe.

Vraag 134

Krijgt de Kamer, al dan niet vertrouwelijk, inzage in de verslagen die SACEUR aan de NAR zal uitbrengen? Zo neen, waarom niet?

Antwoord

De verslagen die SACEUR aan de Noord-Atlantische Raad zal uitbrengen zullen vertrouwelijke informatie van operationele aard bevatten. Deze verslagen kunnen derhalve niet met de Kamer worden gedeeld.

Vraag 135

Welke gevolgen heeft de voorgenomen uitzending voor de inzetbaarheid van overige onderdelen van de krijgsmacht?

Antwoord

Geen.

Vraag 136

Wat bedoelt u met de frase: "ook zal een aantal andere eenheden kleine ondersteuningsbijdragen leveren"?

Antwoord

Dit betreft ondersteunende diensten, zoals genie-, verbinding- en commandovoeringsexpertise.

Vraag 137

Hoe effectief is het Patriot-systeem tegen Scud-raketten?

Antwoord

De Patriot-systemen zijn effectief tegen Scud-raketten. Om veiligheidsredenen worden geen nadere specificaties verstrekt.

Vragen 138, 176, 177, 185**Vraag 138**

Kan de opbouw van de 42 mln euro, de belangrijkste aannames en de onzekerheid aangegeven worden?

Vraag 176

Kunt u de additionele uitgaven van 42 mln euro uitsplitsen? Welke uitgaven zijn in dit bedrag opgenomen?

Vraag 177

Kunt u garanderen dat het bedrag van 42 mln euro voldoende zal zijn om de kosten te dekken?

Vraag 185

Kunt u aangeven hoe het geraamde bedrag van 42 mln euro is opgebouwd?

Antwoord

De additionele uitgaven voor de inzet van Nederlandse Patriot-systemen à 42,1 miljoen euro omvatten de volgende componenten: personeel 23,0 miljoen euro, strategisch transport 6,0 miljoen euro, infrastructuur 5,8 miljoen euro, brandstof 5,5 miljoen euro en communicatie & informatie systemen 1,8 miljoen euro.

De ramingen zijn gemaakt op basis van de volgende uitgangspunten, namelijk personeelsomvang 360 man/vrouw, periode twaalf maanden, inzet van twee systemen en zoveel mogelijk gebruik van strategisch zeetransport. Bij significante wijzigingen van deze uitgangspunten kan de raming zowel positief als negatief worden beïnvloed.

Vraag 139

Als de missieplanning van één jaar te optimistisch blijkt, is het dan verantwoord om langer door te gaan of treden er dan tekorten op in munitie, middelen, mensen?

Antwoord

Het kabinet heeft besloten in beginsel voor een termijn van twaalf maanden Patriots beschikbaar te stellen.

Vraag 140

Conform het Toetsingskader en de artikel 100-procedure wordt in een artikel 100-brief, per missie, vermeld hoe monitoring en evaluatie zullen worden vormgegeven (zie ook kabinetsbrief van 9 juli Kamerstuk 29.521, nr. 191). Kunt u in het kader van de ontplooiing van de Patriots in Turkije aangeven hoe monitoring en evaluatie worden vormgegeven, zodat de Kamer over de juiste informatie beschikt om haar controlerende taak uit te voeren?

Antwoord

Op de derde woensdag van mei wordt uw Kamer geïnformeerd over de lopende missies, waar ook de ontplooiing van de Patriots in zal worden meegenomen.

Vraag 141

Niet altijd is volkomen eenduidig of een artikel 100-procedure gevolgd moet worden. Dit geldt ook in onderhavig geval. Is het in geval van twijfel niet raadzaam om zekerheidshalve voor de artikel 100-procedure te kiezen, juist ook om de positie van het parlement optimaal te waarborgen? Wat zou zich hiertegen verzetten?

Antwoord

Artikel 100 is niet van toepassing op alle militaire uitzendingen. Met uw Kamer zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop u wordt geïnformeerd bij de verschillende vormen van uitzendingen. In het Toetsingskader 2009 staat dat bij overlappende doelstellingen de Kamer langs de lijnen van het Toetsingskader wordt geïnformeerd. Daarvan is in dit geval sprake. Aard en profiel van een missie bepalen welke elementen van het Toetsingskader aandacht behoeven in een brief. Op 7 december is uw Kamer geïnformeerd over de ontplooiing van de Patriot-systemen in Turkije en op 18 december heeft uw Kamer een aanvullende brief van het kabinet ontvangen waarin actuele ontwikkelingen zijn gemeld. Het kabinet is van mening dat het uw Kamer hier mee op een zorgvuldige wijze heeft geïnformeerd.

Vraag 142

Welke draag- en spankracht hebben de Patriotafdelingen? In hoeverre en hoelang kunnen zij benut worden, voordat hun capaciteit ontoereikend wordt?

Antwoord

Het Defensie Grondgebonden Luchtverdedigingscommando is in staat om twee Patriot Fire Units gedurende 12 maanden in te zetten.

Vraag 143

Ervan uitgaande dat de Patriotsystemen serieus worden benut, hoe veel tijd vergt het voordat deze systemen weer kunnen functioneren op hun oude niveau, inclusief voorraadvorming en dergelijke?

Antwoord

De systemen worden statisch ingezet. Na verwachting treedt daarom geen bovenmatige slijtage op. Na terugkeer van de eenheid kunnen de systemen vrijwel onmiddellijk opnieuw worden ingezet.

Vraag 145

Biedt de helpende hand van Nederland richting Turkije nog nieuwe aanknopingspunten om een goed gesprek te voeren met de Turkse regering over de positie van religieuze minderheden in Turkije en de houding van de Turkse regering ten aanzien van Israël?

Antwoord

Nederland voert, zowel bilateraal als in EU-verband, regelmatig gesprekken met de Turkse regering over de positie van religieuze minderheden in Turkije. Het rapport over de positie van minderheden in Turkije van mevrouw Oomen (rapporteur Europees Parlement), dat eind januari verschijnt, kan aanleiding zijn om de (Europese) dialoog over de positie van minderheden in Turkije nog meer inhoud te geven. Ook de relatie tussen Turkije en Israël wordt regelmatig besproken zowel bilateraal als in EU-verband.

Vraag 146

In hoeverre overwegen Duitsland en de Verenigde Staten (net als Nederland) delen van de betrokken eenheden versneld te ontplooien?

Antwoord

De Duitse en Amerikaanse overwegingen kunnen slechts door die landen worden gegeven. Nederland zal in haar besluitvorming wel met die beide landen afstemmen.

Vraag 147

Kunt u een duidelijk tijdpad geven van de uitzending van de eenheden als er tot versnelde ontplooiing wordt overgegaan?

Antwoord

Dit tijdpad is afhankelijk van de beschikbaarheid van strategisch luchttransport. Indien strategisch luchttransport beschikbaar is, kan binnen enkele dagen een minimale hoeveelheid mensen en middelen worden overgebracht naar één van de vliegvelden bij de stad Adana. Hiermee kan dan binnen zeer korte tijd een eerste beperkte beschermingscapaciteit worden gevormd.

Vraag 149

Kunt u aangeven waarom u de Kamer niet in eerste instantie meer duidelijkheid heeft gegeven over de versnelde ontplooiing?

Antwoord

Alle informatie die beschikbaar is over een mogelijke versnelde ontplooiing is gemeld aan de Kamer in de brief d.d. 18 december jl. Deze informatie was niet eerder beschikbaar.

Vragen 150, 151, 182

Vraag 150

In hoeverre bent u van mening dat het kabinet eerst met de Kamer van gedachten moet wisselen over de inzet van Patriots voordat de eerste verdedigingscapaciteit in Turkije gereed zal worden gemaakt? In hoeverre treedt u terughoudend op in deze kwestie totdat er met de Kamer is overlegd?

Vraag 151

Waarom stelt u in uw brief niet veel duidelijker dat er zonder overleg met en zonder instemming van de Kamer geen Nederlandse eenheden operationeel gereed worden gesteld?

Vraag 182

Is de regering bereid de Patriots desnoods zonder instemming van de Kamer naar Turkije te sturen?

Antwoord

De Kamer heeft geen instemmingsrecht bij het uitzenden van de krijgsmacht, ook niet op basis van artikel 100. Het zorgdragen voor de veiligheid is een van de kerntaken van de uitvoerende macht. De beslissingsbevoegdheid voor ontplooiing Patriot-systemen in Turkije ligt bij het kabinet.

Vraag 152

Waar hangt de beschikbaarheid van strategisch luchttransport van af? Gaat het hier om Nederlandse capaciteiten of capaciteiten van andere NAVO-landen?

Antwoord

De beschikbaarheid van strategisch luchttransport hangt af van de te transporteren uitrustingsstukken. Er is sprake van *outsized cargo* en dit vereist een bepaald type vliegtuig. Nederlandse en *European Airlift Transport Command* (EATC) toestellen zijn niet geschikt vanwege de afmetingen en het gewicht van het materieel (*outsized cargo*). Indien noodzakelijk wordt voor strategisch luchttransport SAC C-17 (Nederland is deelnemer in project), luchttransport van NAVO-partners en eventueel civiele inhuur in beschouwing genomen.

Vraag 155

Waarom overweegt u versnelde ontplooiing van delen van betrokken Patriot-eenheden, terwijl er nog geen Memorandum of Understanding met Turkije gesloten is? Binnen welke termijn kan dit afgesloten worden? Wat behelst dit Memorandum of Understanding?

Antwoord

De versnelde ontplooiing is gerelateerd aan de dreiging, niet aan het *Memorandum of Understanding*. Indien de onderhandelingen daarover nog niet zijn voltooid, zullen zij in versneld tempo moeten plaatsvinden. Het *Memorandum of Understanding* behelst de afspraken over de steun die het gastland kan leveren.

Vraag 158

Kunt u aangeven onder welke juridische rechtsmacht het uit te zenden personeel in Turkije staat? Welke juridische overeenkomsten (o.a. civiel recht, strafrecht e.d.) zijn met de regering van Turkije gesloten?

Antwoord

De status van de militairen wordt geregeld in het NAVO-Statusverdrag. Nederland houdt altijd rechtsmacht over Nederlandse militairen. Hoewel Turkije ook jurisdictie over het Nederlandse personeel heeft, bepaalt het NAVO Statusverdrag dat de zendende staat primaire jurisdictie heeft voor vergrijpen die in het kader van de uitoefening van de dienst plaatsvinden. Voor vergrijpen die buiten het kader van de uitoefening van de dienst plaatsvinden heeft het gastland primaire jurisdictie.

Vraag 159

Kunt u aangeven na hoeveel maanden de eenheid wordt afgelost?

Antwoord

Het kabinet heeft besloten in beginsel voor een termijn van twaalf maanden Patriots ter beschikking te stellen.

Vraag 160

Houdt u bij deze uitzending ook vast aan de vastgestelde uitzendnorm t.w. "een militair wordt na een uitzending gedurende een periode van tweemaal de uitzendduur niet uitgezonden"? Wordt dit duidelijk met het personeel gecommuniceerd?

Antwoord

Een deel van de eenheid wordt eenmaal vier maanden uitgezonden en het andere deel tweemaal drie maanden met een maximum van zes maanden. Daarmee waarborgt Defensie het behoud van kennis en de continuïteit in het missiegebied.

Vraag 161

Bent u bereid op te treden indien, ondanks de uitzendbescherming, personeel toch met zachte dwang wordt opgedragen om opnieuw naar Turkije te gaan?

Antwoord

Defensie heeft voor twaalf maanden een rotatieschema ontwikkeld dat aan de vigerende regelgeving voldoet. Niemand wordt gedwongen hiervan af te wijken.

Vraag 162

Is het waar dat het uit te zenden personeel niet volledig is opgeleid voor het Patriot-systeem?

Antwoord

Bij het DGLC zijn voldoende militairen aanwezig die gespecialiseerd zijn om met Patriots te werken. De landmacht militairen die ingezet worden op het Patriot wapensysteem zijn daarvoor opgeleid en

voldoende getraind. Alle uit te zenden militairen voldoen aan de daarvoor gestelde opleiding- en ervaringseisen.

Vraag 163

Kunt u aangeven hoeveel personeel van de CLAS en hoeveel personeel van CLSK bij de eerste rotatie het Patriot systeem zal bedienen?

Antwoord

In de eerste rotatie worden de Patriot-systemen bediend door 70 personen afkomstig van het Commando Luchtstrijdkrachten en één persoon afkomstig van het Commando Landstrijdkrachten.

Vraag 164

Is het benodigde aantal van maximaal 360 militairen het totaal aantal militairen dat ingezet zal gaan worden gedurende de 12 maanden of is dit het maximaal aantal militairen dat ter plaatse zal zijn?

Antwoord

Het aantal van 360 heeft betrekking op het aantal militairen in het missiegebied.

Vraag 165

Hoe verhoudt deze inzet zich tot de inzet in Kunduz? Zijn er voldoende militairen gereed en beschikbaar? Hoe zit het met het voortzettingsvermogen?

Antwoord

De missies in Turkije en Afghanistan verschillen in doelstelling, taakstelling, omvang, samenstelling en werkgebied. Een vergelijking is derhalve niet zinvol en er is geen wederzijdse invloed op het voortzettingsvermogen.

Vraag 166

Hoe zal het rotatieschema voor het personeel er uit gaan zien? Wat is de uitzendtermijn die zal gelden?

Antwoord

Een deel van de eenheid wordt eenmaal vier maanden uitgezonden en het andere deel tweemaal drie maanden met een maximum van zes maanden. Daarmee waarborgt Defensie het behoud van kennis en de continuïteit in het missiegebied.

Vraag 168

Nemen de Turkse autoriteiten volledige verantwoordelijkheid op zich over de legering, bewaking, beveiliging en bereikbaarheid van het gebied nabij Adana, waar de Nederlandse Patriots worden gestationeerd?

Antwoord

De *Memorandum of Understanding* onderhandelingen over afspraken omtrent steun van het gastland zijn op dit moment nog gaande.

Vraag 169

Waar bestaat de benodigde ondersteuning van de Turken precies uit?

Antwoord

De benodigde ondersteuning spitst zich vooral toe op beveiliging en bewaking, legering en voeding, transport en het beschikbaar stellen van terreinen waar de eenheid kan worden ontplooid.

Vraag 170

Waarom denkt u dat de Syrische oppositie meer kan betekenen voor een democratisch Syrië dan de huidige machthebbers?

Antwoord

Het Syrische regime is gestoeld op harde repressie, alleenheerschappij van de Baath-partij en alomtegenwoordige corruptie. De oppositie beoogt een inclusieve samenleving waarin de rechten van minderheden gevrijwaard worden en waarbij de staatsinstellingen in dienst staan van de bevolking en niet van de machthebbers. Die samenleving van diverse etnische en religieuze groepen moet gebaseerd zijn op inspraak, vrijheid van meningsuiting en wederzijds respect.

Vraag 171

Bent u op de hoogte dat Rusland afstand heeft genomen van de opmerkingen van hun onderminister van Buitenlandse Zaken over het terreinverlies van het Syrische regime en het land heeft verklaard dat hun beleid ten opzichte van Syrië niet is veranderd?

Antwoord

Ondanks de sterke nuancering van de uitspraken van onderminister Bogdanov, is het een indicatie dat de Russische beoordeling van de positie van Assad in beweging is.

Vraag 172

Hoe groot is de kans dat Syrische rebellen, en onder hen terreurgroepen, toegang zullen krijgen tot chemische wapens?

Antwoord

Het is denkbaar dat Syrische groepen zich toegang verschaffen tot chemische wapens. De inzet van deze middelen is gecompliceerd, zie het antwoord op vragen 31 en 32.

Vraag 173

Hoe zal Nederland reageren als de rebellen chemische wapens zullen gebruiken tegen het Syrische leger?

Antwoord

Het gebruik van chemische wapens is ontoelaatbaar, of deze nu worden ingezet door het regime of de rebellen. Het is daarom van belang om deze boodschap ook bij de oppositie neer te leggen. Nederland heeft het voorstel van Italië om dit in EU-verband te doen, van harte ondersteund.

Vraag 174

In hoeverre houdt de Commandant der Strijdkrachten invloed op de SACEUR (en namens SACEUR de NAVO-commandant van Aircomponent Ramstein) die het operationele commando krijgt over de Nederlandse Patriots?

Antwoord

De Commandant der Strijdkrachten behoudt *Full Command* en heeft invloed op de inzet via een Nederlandse *Red Card Holder* die is geplaatst op Com AIRCOM Ramstein.

Vraag 178

De kosten van 42 miljoen euro zijn additioneel, welke andere kosten zijn gemoeid met de inzet van de Patriotraketten? En komen deze kosten uit de Defensiebegroting?

Antwoord

Naast de additionele uitgaven van 42 miljoen euro die worden gefinancierd uit de HGIS-voorziening crisisbeheersingsoperaties, worden salariskosten van het personeel gemaakt. Deze kosten komen ten laste van de defensiebegroting, evenals de kosten die worden gemaakt voor de vervanging van afgeschreven materiaal. Indien Patriot-raketten worden afgevuurd, komen de vervangingskosten daarvan ten laste van de HGIS-voorziening crisisbeheersingsoperaties.

Vraag 179

Kunt u nader ingaan op de bescherming van Nederlandse militairen tegen chemische aanvallen? Wat houdt 'een toereikende uitrusting onder chemische, biologische, radiologische en nucleaire omstandigheden' precies in? Geldt deze bescherming bijvoorbeeld voor alle Nederlandse militairen?

Antwoord

Alle Nederlandse militairen beschikken over individuele uitrusting die bescherming biedt bij het werken onder chemische, biologische, radiologische en nucleaire omstandigheden. Daarnaast wordt materieel voor persoonlijke en materiële ontsmetting ten behoeve van een snelle inzetbaarheid ter plaatse gepositioneerd.

Vraag 180

Zullen de Patriots alleen worden ingezet bij beschietingen vanuit Syrië?

Antwoord

De Patriot-eenheden bieden bescherming tegen de dreiging van ballistische raketten vanuit Syrië en zullen slechts daartoe worden ingezet.

Vraag 181

Hoe beoordeelt u de dreiging met chemische wapens vanuit Syrië ten aanzien van Turkije?

Antwoord

Bij een verdere verharding van het conflict kan de inzet van chemische wapens door het bewind niet worden uitgesloten. In de loop van de strijd is het bovendien denkbaar dat oppositiegroepen zich toegang verschaffen tot wapendepots, waaronder locaties met chemische strijdmiddelen. Operationeel gezien kunnen deze groepen met deze wapens weinig beginnen, want zij beschikken niet over de kennis en ervaring of de infrastructuur om ze effectief in te zetten. Wel kunnen de wapens dienen als terreurmiddel, waarbij het psychologische effect veel belangrijker is dan het fysieke. Overigens is het Nederlandse personeel goed beschermd tegen de Syrische strijdmiddelen. Het beschikt over een toereikende uitrusting onder chemische, biologische, radiologische en nucleaire omstandigheden.

Vraag 184

Is het u bekend welke kosten de Duitsers ramen voor de uitzending van hun Patriots? Klopt het dat deze kosten veel lager geraamd zijn dan de 42 mln euro van Nederland? Zo ja, hoe kunt u dit verschil verklaren?

Antwoord

Ieder land maakt zijn eigen financiële afweging op basis van de aldaar vigerende financiële en wettelijke regelingen. Het is niet mogelijk om de kosten van de stationering van de Patriots door Duitsland te vergelijken met de kosten die door Nederland worden gemaakt. Er is geen inzicht in welke aspecten meegenomen zijn in de Duitse raming.

Vraag 186

Kunt u onderbouwen waarom u afwijkt van een conclusie van de commissie Davids (Rapport Commissie van onderzoek besluitvorming Irak, pag. 420), die uitspreekt dat artikel 100 moet worden toegepast bij de uitzending van Patriots in het kader van NAVO-verplichtingen?

Commissie Davids: "Met betrekking tot de uitzending van de Patriots en de begeleidende militairen naar Oost-Turkije heeft de regering artikel 100 ten onrechte niet toegepast. Het beroep hierbij op NAVO-verplichtingen strookt niet met de tekst van het artikel noch met zijn ontstaansgeschiedenis. Op het ministerie van Defensie wordt nog steeds het uitgangspunt gehanteerd dat bij inzet of terbeschikkingstelling van de krijgsmacht op grond van verdragsverplichtingen artikel 100 niet behoeft te worden toegepast."

Antwoord

In de kabinetsreactie op de commissie Davids stelde het kabinet (9 februari 2010) het volgende: *"Wanneer de inzet van de krijgsmacht betrekking heeft op bescherming van het eigen en bondgenootschappelijk grondgebied alsmede de handhaving of bevordering van de internationale rechtsorde, zal het kabinet de Tweede Kamer zoveel mogelijk langs de lijnen van het Toetsingskader informeren. Het kabinet komt op basis van het vorenstaande tot de conclusie dat de Tweede Kamer over een besluit zoals indertijd tot uitzending van de Patriots en de begeleidende militairen naar Oost-*

Turkije, die met het oog op de verdediging van het bondgenootschappelijk grondgebied plaatsvond, langs de lijnen van het Toetsingskader zou moeten worden geïnformeerd." Dit is later ook verwoord in het Toetsingskader 2009 en met uw Kamer besproken. Het kabinet heeft zich bij de informatievoorziening over de huidige ontplooiing van de Patriot-systemen consequent gehouden aan het staand beleid.